

טבלה 1.

החלופה				בסיסית			שימוש בסמנים	
השפעת בירור מוקדם, fl/Inet				0	20	40	60	
פרים צעירים שהופכים פרים נבחנים חיובית, %				10	12.3	14.8	17.4	
חלק בשוק הזרמה, %				25	30.7	36.9	43.4	

ההשפעה של סמנים על החלק של שוק הזרמה. החלופה הבסיסית בטבלה היא מצב בו לא משתמשים בסמנים (0). במקרה זה פרי המבחן נבחנים לפי מוצאם ואין בירור מיוחד. בסמנים יכולים להשתמש כדי לברור מבין פרי המבחן הצעירים עם ערך חזוי שווה מספר יותר קטן למבחן צאצאים. כפי שראינו קודם, כתוצאה של הבירור המוקדם, הערך החזוי של פרי מבחן צעיר עולה בערך ב־40 גולדן. התוצאה היא, שלא אחד מכל 10 מגיע להיות פרי נבחן לטיפוח, אלא כמצופה 14.8%. החלק בשוק הזרמה הבינלאומי עולה מ־25% (במצב נתון) להשפעה של סמנים על החלק של שוק הזרמה. החלופה הבסיסית בטבלה היא מצב בו לא משתמשים בסמנים (0). במקרה זה פרי המבחן נבחנים לפי מוצאם ואין בירור מיוחד. בסמנים יכולים להשתמש כדי לברור מבין פרי המבחן הצעירים עם ערך חזוי שווה מספר יותר קטן למבחן צאצאים. כפי שראינו קודם, כתוצאה של הבירור המוקדם, הערך החזוי של פרי מבחן צעיר עולה בערך ב־40 גולדן. התוצאה היא, שלא אחד מכל 10 מגיע להיות פרי נבחן לטיפוח, אלא כמצופה 14.8%. החלק בשוק הזרמה הבינלאומי עולה מ־25% (במצב נתון) ל-36.9%. מאחר שההערכה של ה־40 גולדן סובלת ממידת־מה של אי־ודאות, חישבנו גם את התוצאות של בירור מוקדם, ל־20 גולדן או 60 גולדן.

את העליה בחלק השיווקי אפשר לתרגם למונחי כסף, כאשר מתחשבים בהכנסה נטו ממכירת זרמה. את זאת אפשר להשוות עם העלויות של שיפוט פרים ופרות אמהות, ככל שדבר זה יכול להשפיע על מחיר הבהמה. כמו כן, בהשוואת ההכנסות להוצאות יש להתחשב בעובדה, שהעלויות קודמות להכנסות, יש הוצאות מימון.

הכלאות מסחריות של פרות־חלב עם פרים מגזעי־בשר*

מן ההפרשים בסיווג הבשר של צאצאי הגזעים ששימשו בהכלאות, גם משום היעדר פריטים מלאים על כל הגזעים האמורים רק על 9 פרי Piemonteise יש מידע מלא בהקשר זה, וההבדלים ביניהם לבין עצמם ניכרים למדי ויש לחשוש, שהבדלים אלה אף דומים למדי להבדלים בין צאצאי הגזעים השונים) – וגם משום ששיטות הסיווג והתימחור של סוגי הבשר לא בהכרח רלוונטיות לתנאינו אנו.

להלן מובאים הדברים במלואם, ככל שהם נוגעים לקשיים בהמלטת ולדות הכלאיים מן הגזעים השונים. במבחן ההכלאות המדובר בדקו פרים משמונה גזעים מיוחדים לבשר באשר לקושי בהמלטה ופוטנציאל קרימת הבשר של צאצאיהם.

שני פרים מגזע בלגי לבן־כחול (White-Blue)

במצב של מכסות המגבילות את ייצור החלב רק טבעי הוא, שהמגדלים יחפשו דרכים להגדלת הכנסותיהם באמצעות ענף נלווה – גידול עודפי השגר לשם ייצור בשר. הסיפור ידוע, רבים כבר התנסו בו גם אצלנו – מזריעים את הפרות הפחות טובות, ז"א אלה שמהן לא רוצים לגדל עגלות לתחלופה, בזרמת פרים מגזעי בשר מובהקים. גם אצלנו זוכים בני־הכלאיים הללו למחיר יותר גבוה ביום שמוכרים אותם לשחיטה, הן הזכרים והן הנקבות. לכן, יש ענין לבחון את התוצאות גם לאור קשיים מסויימים בהמלטה, כפי שהם נובעים מעצם השימוש בגזעי בשר מובהקים בהכלאה עם פרות חלב.

כאן נביא מעט מידע מתוך הנסיון שהצטבר בהולנד במרוצת השנים האחרונות. נתעלם לרגע

* הופיע לראשונה בירחון ההולנדי VEETEELT, IV/92, והובא בירחון האיטלקי LA RAZZA PIEMONTESE לקיץ 1992.

(אדום-לבן מושבח ושחור-לבן כפול מותניים) והפרים מגזע בלגי לבן-כחול הביאו לידי הצורך בניתוח קיסרי של 30% עד 40%. פרים של שרולה ובלונדי נתנו המלטות עם כ-10% ניתוחים קיסריים. פרי הלימוזין והפימונטזי הביאו לידי כ-5% ניתוחים קיסריים ופרי ההרפורד לכ-2% ניתוחים קיסריים. על פי הנסיון בהולנד, לשילוב של פוטנציאל בשר עם המלטות רגילות בדרך כלל, של הגזע הפימונטזי נודע יתרון מעשי ומסחרי ניכר, דבר שהביא לכך, שיותר פרים מגזע זה משמשים להכלאת פרות חלב בהולנד.

יחד עם זאת יש לזכור, שהמסבר בשוק הבשר האירופי מאז 1990 גרם למחירים יותר זולים עבור צאצאי ההכלאות ובוה גם הביא לידי הקטנת השימוש בפרי בשר בקרב עדרי החלב. לדוגמה, אחוז ההזרעות עם זרמת גזעי בשר בהולנד ירד מ-15% בשנת 1991 לכדי 11% בשנת 1992.

המלטות שנרשמו מהכלאות של גזעי בשר וגזעי חלב בהולנד – מרץ '91 עד מרץ '92.

הגזע	המלטות 'מס'	אופן ההמלטה (%)				הגזע
		קל	רגיל	קשה	קיסרי	
Red & White double muscled	1,709	24.4	23.2	9.4	43.0	אדום-לבן כפול מותניים
Belgian White-Blue	3,987	24.3	30.1	9.4	36.2	בלגי לבן-כחול
Black & White double muscled	761	30.5	31.7	7.5	30.4	שחור-לבן כפול מותניים
Charolais	2,119	43.0	40.8	15.2	10.0	שרולה
Blonde d'Aquitaine	4,585	33.7	40.8	16.0	9.5	בלונדי
Limousin	961	37.6	42.1	15.1	5.2	לימוזין
Piemontese	6,924	37.0	44.0	14.8	4.2	פימונטזי
Hereford	189	60.3	32.3	5.8	1.6	הרפורד

עדרי הבקר לחלב בעולם

נתונים לגבי כל ארץ בשלוש השנים האחרונות.
 ○ עדר החלב הלאומי ותנובתו (ממוצע לפרה בשנה), ותוצאות ביקורת החלב – כל זאת בלי לשים לב למוצא הגזעי של הפרות.

(Belgian) נתנו ולדות עם פוטנציאל הבשר הטוב ביותר (ערכם הממוצע היה 884 גולדן/ראש), אך היה להם גם אינדקס גבוה מאד של % המלטות קשות (+20, +18).

התוצאות של שמונה פרים מגזע בלונדי אקוויטני (Blonde d'Aquitaine) היו בלתי אחידות. שלשה פרים נתנו ייצור בשר טוב (ערכם של הצאצאים הגיע ל-835 גולדן/ראש בממוצע), אבל גם כאן היה קשר חזק עם אינדקס גבוה של % המלטות קשות (+13, +9, +7).

רק פר אחד מגזע לימוזין (Limousine) שימש במבחן זה. אמנם, % ההמלטות הקשות היה רק +2, אך ערך הוולדות היה נמוך מאד (552 גולדן/ראש בממוצע).

ניתוח קיסרי

בטבלה מובא מידע כללי אודות אופן ההמלטה שכתוצאה מהזרעת פרות חלב בזרמת פרים מגזעי בשר, בהולנד בשנים 1986 – 1991. שני הגזעים ההולנדיים בעלי הגן לכפל-מותניים

מדי שנה מתפרסם דו"ח מטעם הוועדה הבינלאומית לביקורת חלב (I.C.A.R.) אודות הבקר לחלב בעדרי הארצות השותפות באירגון. לדו"ח שלשה חלקים עיקריים בהם מובאים